

نقاشی

لیلا جواہری

اهمیت نقاشی

- ▶ نقاشی فعالیتی آشنا و عادی است که بر رشد ذهنی بچه ها تاثیر زیادی دارد. کودکان به نقاشی علاقه دارند و با هر چه در دسترس شان باشد طرح هایی می کشند که متناسب با سن و روحیه ی آنهاست.
- ▶ یک جنبه ی نقاشی بازی و سرگرمی ، جنبه ی دیگر رشد و تکامل و پیشرفت توانایی کودکان و جنبه ی دیگر آن جنبه ی آموزشی آن است.
- ▶ کودکان عواطف درونی خود را که برای ما دست نیافتنی است در نقاشی هایشان نشان می دهند و تمایلات و آرزو هایشان و نیز هر چه دوست دارند و مایه ی شادی و لذت آنهاست و هر چه را دوست ندارند و یا باعث ترسشان می شود را نقاشی می کنند.
- ▶ کودکان هر چه را یاد گرفته اند ، می کشند تا این تجربه را عمیق تر درک کنند و به خاطر بسپارند
- ▶ این مورد جهت تعمیق مفاهیم آموزش داده شده به کودکان حائز اهمیت است.

بدون نقاشی نیازهای اساسی درونی بچه ها بی جواب می ماند زیرا آنها هنوز قدرت کلامی لازم برای بیان احساسات خود را ندارند و به کمک نقاشی آنها را بروز می دهند. لذت نقاشی کردن و ساختن چیزی برای کودک به معنای مفید ، سازنده ، توانا و مبتکر بودن است و تاثیر مهمی بر ذهن او دارد. به همین دلیل در فعالیتهایی چون نقاشی به هیچ وجه نباید از الگو و یا مدل استفاده کرد. بچه ها باید آزادانه در مورد موضوع فکر کنند و ایده ی خود را در حد توانایی شان اجرا کنند تا از درون احساس رضایتمندی کنند.

امروزه می توان پس از ایجاد انگیزه در کودکان ، به او اجازه داد در یک فضای صمیمی آزادانه ایده های خود را نقاشی کند و مورد تشویق و تایید قرار گیرد.

ویژگی های نقاشی کودکان

نقاشی پلی است برای برقراری ارتباط با درون کودکان. کودک بر اساس دنیای تخیلی خود شکل ها، رنگ ها، اندازه ها و تناسبات را نقاشی می کند در نتیجه از واقعیت دور است. مثلاً درخت را زرد و آسمان را صورتی می کشد و یا چند فضا یا مکان را در یک نقاشی کنار هم می کشد مثلاً دو صحنه ی یک داستان را در کنار هم به تصویر می کشد. به مرور زمان با رشد ذهنی، تقویت و تکمیل قدرت بینایی و شناخت دقیق تر جهان پیرامون، کودک در پایه های بالاتر دبستان تمایل به کشیدن تصاویر نزدیک به واقعیت پیدا می کند.

ارائه ی روش های نامناسب، تحمیل برنامه ها به کودک و تحقیر او یا آثارش، علاقه و اشتیاق وی را به نقاشی از بین می برد و به این ترتیب کودک نه تنها یکی از لذت های بزرگ زندگی اش را از دست می دهد بلکه یکی از راه های اساسی او برای بیان احساسات و افکارش مسدود می شود و امکان بروز خلاقیت از او سلب می گردد.

در هیچ شرایطی برای کودکان شکلی نکشید، رنگ انتخاب نکنید،
الگو یا مدل نقاشی ارائه ندهید بلکه تنها به آنها کمک کنید تا
تصویرهای ذهنی جالب و تازه ای بکشند و آن ها را رنگ آمیزی
کنند تا خلاقیتشان پرورش یابد.

مهم

مبانی نقاشی کودکان

- ▶ فعالیت نقاشی ، کودکان را به خوب دیدن و عمیق دیدن تشویق می کند.
- ▶ تقویت این دقت نظر به فراگیری سایر دروس کمک شایانی می کند.
- ▶ معلم می تواند به کودک کمک کند که هنگام دیدن پدیده ها ، دقیق تر و در واکنش نشان دادن به آنها حساس تر باشد و عقاید و احساسات و سلیقه ی خویش را بشناسد و کاری منحصر به فرد را ایجاد کند.
- ▶ دیدن آثار هنری ارزشمند، بازدید از موزه ها، توجه به آثار هنری قدیمی و... در رشد بهینه ی سلیقه ی کودکان موثر است.
- ▶ معلم باید کودکان را در فرصت های مناسب به شکل های متنوع طبیعی و ساخته ی دست بشر ، تنوع رنگ ها، بافت های گوناگون طبیعی و مصنوعی جلب کند
- ▶ معلم با توجه به توان هر یک از دانش آموزان ، نقاشی های متنوع آنها را از یک موضوع مشترک می پذیرد..
- ▶ ارائه ی موضوعات معین ، نقاشی آزاد، نقاشی برای قصه، نقاشی تخیلی و ...تنها بهانه هایی برای دست یابی به گنجینه ی تصاویر ذهنی کودکان هستند.

وسایل و ابزار نقاشی

- ▶ ابزار و وسایل نقاشی بسیار متنوعند. معلم می تواند توجه کودکان را به انواع مواد طبیعی در دسترس که رنگین هستند ، جلب کند و آن ها را به یافتن نمونه های مختلف که برای سلامتی کودکان ضرر ندارد، تشویق کند. یافتن و جایگزین کردن ابزار و وسایل در دسترس به جای قلم مو و ... برای نقاشی به آن ها می آموزد که با هر روش ابداعی یا هر وسیله ی در دسترس ، می توانند به فعالیت هنری بپردازند و به ابزار و وسایل خاصی وابسته نباشند.

مجموعه وسایلی که برای نقاشی به کار می روند:

- ۱- وسایل تاثیر گذار (پاستل و مداد) ۲- وسایل تاثیر پذیر (کاغذ و مقوا) ▶
- ▶ بیشتر وسایل تاثیر گذار ، روی سطوح مختلف اثری بر جا می گذارند، اما برای هریک سطوح مناسبی ساخته شده است. از آنجا که زیبایی نقاشی به تنوع رنگ آن است ، از اینرورنگ های متنوع بسیاری تولید می شود.
- ▶ رنگ های قرمز ، آبی و زرد رنگهای اصلی هستند که از ترکیب آنها رنگهای متنوعی به دست می آید.
- ▶ از ترکیب آبی و زرد ، سبز و از ترکیب قرمز و آبی، بنفش به دست می آید. هر یک از این رنگها در ترکیب با سفید ، روشن تر و ملایم تر و در ترکیب با سیاه کدر و تیره می شود.

- ▶ مداد رنگی: متداول ترین وسیله ی رنگی برای بچه هاست. روش های کار با آن متنوع است هنگام نقاشی از نوک، پهنای و تراشه ی مداد رنگی استفاده می شود. نوک مداد رنگی برای کشیدن خطوط گوناگون و پیاده کردن طرح مناسب است. سطوح را با پهنای مداد رنگ می کنند و گاهی هم نقاشی را با پاشیدن تراشه های مداد رنگی بر سطح کاغذ و مالش دادن آن با دستمال کاغذی یا پنبه رنگ آمیزی می کنند.
- ▶ میزان فشار دست و نوع کشیدن مداد روی کاغذ، باعث پر رنگ یا کم رنگ شدن سطح رنگی می شود. می توان در طی پایه های تحصیلی مختلف و به تدریج ، رنگ آمیزی یکدست تر و پر رنگ تر را به آنها آموخت.
- ▶ به غیر از پایه ی اول که بچه ها آزادی کامل دارند در پایه های بالاتر بهتر است بچه ها اول طرح نقاشی خود را کامل بکشند و بعد اقدام به رنگ آمیزی نمایند.
- ▶ برای کشیدن طرح اولیه بچه ها بهتر است از مداد سیاه معمولی استفاده نکنند، زیرا گرافیت آن با رنگ های دیگر مخلوط می شود و شفافیت رنگها را از بین می برد. اگر بچه ها برای کشیدن هر چیز از رنگ خود همان استفاده کنند ، بهتر است. مثلاً برای بدنه ی درخت از رنگ قهوه ای برای طراحی آن استفاده کنند.

دانش آموزان باید پس از تکمیل طرح آن را از بالا به
پائین رنگ آمیزی کنند. یعنی اول عناصر بالای
صفحه و بعد بخش های پایین صفحه تا آستین لباسشان
باعث تداخل رنگ ها نشود.

مهم

مداد شمعی و پاستل روغنی

- ▶ مداد شمعی برای نقاشی کودکان ابزار مناسبی هستند و به دلیل اندازه ی مناسبی که دارند به راحتی در دست بچه ها جای می گیرند و به آسانی سطوح را رنگ می کنند. اما برای کارهای ظریف و موضوعات با ریزه کاری زیاد، مناسب نیستند.

آب رنگ

- ▶ یکی از مواد متداول در نقاشی کودکان آب رنگ است. برای کار با آب رنگ و گواش قلم موهایی با موی نرم مناسب است. قلم مو با ضخامت های مختلف، خطوط پهن و نازک ایجاد می کنند، اما کنترل آن از مداد رنگی بسیار دشوار تر است. در نقاشی با آب رنگ می توان به طراحی و رنگ آمیزی را به طور همزمان انجام داد.

برای کار با آب رنگ ، ظرف آب مورد استفاده باید بزرگ و سنگین باشد تا با حرکتهای کوچک بچه ها و تکان های میز واژگون نشود.

بهتر است نقاشی با آب رنگ روی کاغذ ضخیم یا مقوایی که آب را به خوبی جذب می کند، انجام شود. استفاده از کاغذ براق برای آب رنگ و گواش مناسب نیست.

استفاده از آب رنگ و گواش برای اولین برنامه ها مناسب نیست.

گواش

- ▶ یکی دیگر از وسایل نقاشی گواش است که قدرت رنگی زیادی دارد و به صورت غلیظ مورد استفاده قرار می گیرد.
- ▶ گواش روی کاغذ یا مقوا با هر زمینه ی دیگر، لایه ی ضخیمی ایجاد می کند، از این رو برپا نقاشی روی سفال، سنگ، چوب و ... مناسب است. هم چنین ، وسیله ی مناسبی برای نقاشی با مهر و چاپ رنگی است.